

„Numai împreună
suntem puternici!”

„România Educată”, după cum se cunoaște, este proiectul național inițiat de Președintele României, prin intermediul căruia se dorește reaşezarea societății pe valori, respectiv dezvoltarea unei culturi a succesului bazată pe performanță, muncă, talent, onestitate și integritate.

Derularea proiectului a fost gândită sub forma a trei etape:

- **Prima etapă** (2016-2017) a presupus o serie de opt consultări cu privire la viziunea și obiectivele de țară pentru educație și cercetare (dezbatere regională), dezvoltarea și diseminarea unui chestionar online, 35 de evenimente de consultare organizate de terți etc.
- **A doua etapă** (2017-2018) a pornit de la elementele de viziune identificate în etapa anterioară, pentru a continua consultarea cu privire la strategia pentru educație în orizontul 2018-2030, fiind constituite șapte grupuri de lucru cu rolul de a dezvolta un pachet de strategii detaliate pe teme apreciate ca prioritare.
- **A treia etapă** (2018 -2020) presupune finalizarea rezultatelor proiectului în urma unei ample dezbateri publice asupra pachetului de strategii elaborate în precedenta etapă.

Deși derulat cu o relativă întârziere și acuzat adesea de inconsistență, proiectul a reușit să ajungă în etapa în care să propună dezbaterii publice „viziunea” rezultată din întregul demers în ceea ce privește viitorul educației românești. Astfel, la începutul lunii februarie au fost publicate, pe site-ul Administrației Prezidențiale, o serie de documente care încearcă să schițeze liniile directoare ale unei „reașezări” a educației naționale (toate documentele pot fi regăsite și pe site-ul <https://siphd.ro>):

- patru documente de politică publică, elaborate de OECD, la solicitarea Comisiei Europene pentru a furniza expertiză Administrației Prezidențiale în cadrul acestui proiect, temele abordate fiind: cariera didactică, managementul școlar, echitatea în sistemul de educație și accesul la o educație timpurie de calitate;
- documentul „*Viziune și strategie 2018-2030*”, care formulează 12 deziderate pentru o Românie educată, propune două scenarii pentru restructurarea sistemului educațional și proiectează obiective specifice pentru fiecare nivel educațional;
- documentul „*Rapoartele celor șapte grupuri de lucru tematice*”, fiecare dintre rapoarte cuprinzând o diagnoză a situației actuale a sistemului educațional, iar pornind de aici o serie de obiective pentru dezvoltarea acestuia în orizontul propus.

Ținând seama de scopurile pe care acest proiect și le-a propus și de implicațiile majore pe care implementarea sa le poate avea, încercăm în materialul de față să

continuarea în pagina 2

01

România Educată - Proiect al Președintelui României, Klaus Iohannis

02

Curier legislativ

03

Actualitate

04

Educația și procesul legislativ

OUG nr. 3/16.01.2020

Actul normativ pune în concordanță Legea nr. 1/2011 a educației naționale cu o serie de decizii ale Curții Constituționale care privesc dreptul personalului didactic de sex feminin de a opta pentru continuarea executării contractului individual de muncă până la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzută de lege pentru bărbați, respectiv vârsta de 65 de ani.

Legea nr. 260/2019

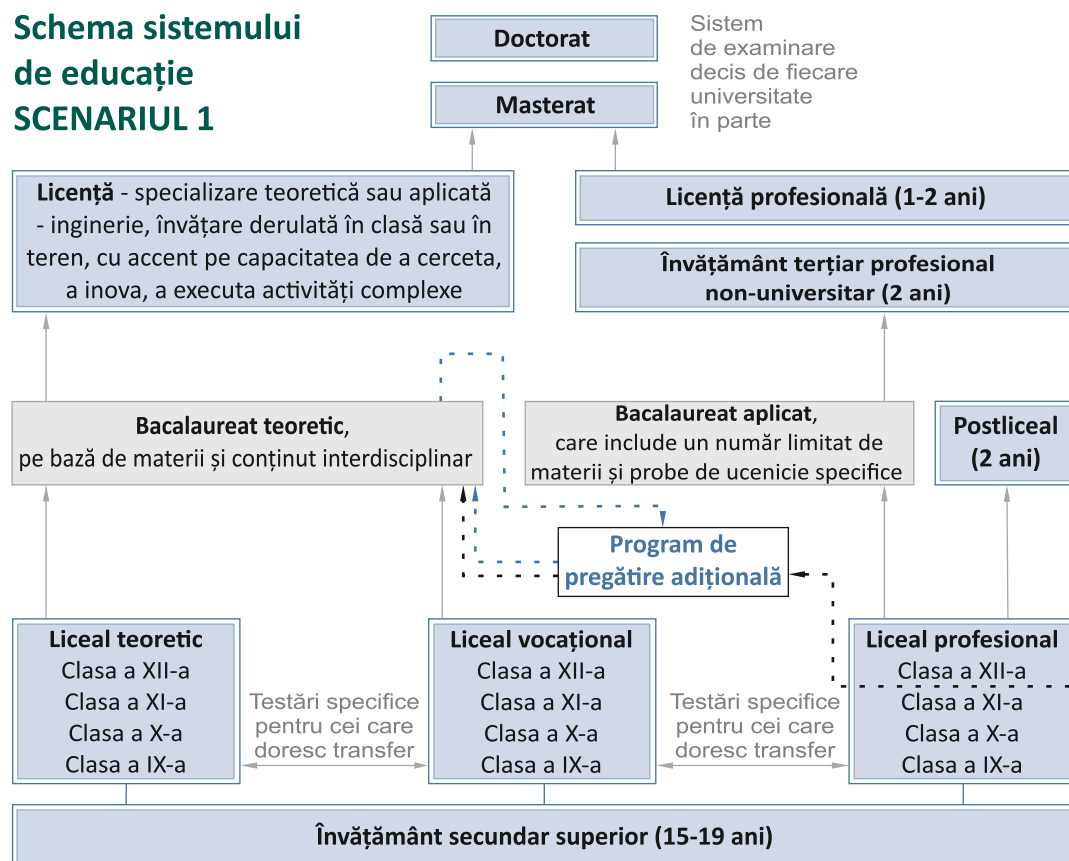
Reprezentând o nouă modificare a Legii nr. 1/2011 a educației naționale, prin actul normativ se realizează o serie de completări ce privesc situațiile de inaptitudine profesională de natură psihocomportamentală a personalului angajat într-o unitate școlară, unitate conexasă, casa corpului didactic, inspectorat școlar. Astfel, la sesizarea oricărui factor implicat în procesul educațional, prin hotărâre a consiliului de administrație al instituției în cauză se poate solicita un examen medical complet. Situațiile de inaptitudine profesională de natură psihocomportamentală sunt analizate și stabilite de către o comisie formată din 3-5 membri, medici specialiști, constituită la nivel județean în baza unui protocol între Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Sănătății. Totodată, prin această lege se modifică o serie de articole de la secțiunea 11 a legii nr. 1/2011 (răspunderea disciplinară și patrimonială). Modificările se referă, în principal, la: modul în care se sesizează și se înregistrează o faptă ce poate constitui abatere disciplinară; realizarea unei cercetări prealabile al cărui rezultat va stabili dacă este cazul să se înceapă cercetarea efectivă pentru abaterile prezumate a fi săvârșite; constituirea și componența comisiilor de cercetare disciplinară; termenii de cercetare, de comunicare a deciziilor și de contestare.

semnalăm o serie de aspecte, multe dintre acestea cu efecte potențiale pe care le apreciem ca pozitive, dar și popuneri care pot avea darul unei deconstrucții și mai accentuate a sistemului educațional românesc.

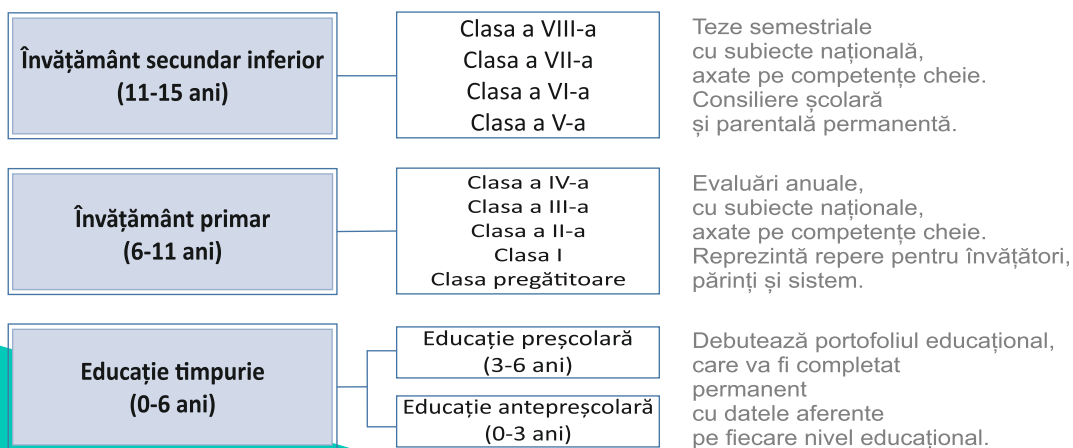
Astfel, supunem atenției dumneavoastră în primul rând cele două scenarii de restructurare a sistemului educațional. O analiză a acestora, va arăta foarte repede că SCENARIUL 1 ține cont de realitățile sistemului educațional românesc, încercând să propună rezolvarea unora dintre problemele cu care acesta se confruntă, în timp ce SCENARIUL 2 propune o restructurare consistentă a acestuia, încercată de altfel și prin

forma inițială a legii nr. 1/2011 a educației naționale, idee care și-a dovedit de altfel neajunsurile, atât cât a ajuns să fie implementată, fără să fie indicate soluții pentru depășirea unor potențiale probleme deosebit de acute (de exemplu, modul în care s-ar asigura și susține continuarea studiilor de către absolvenții învățământului secundar inferior, unele studii mai vechi arătând că mai mult de jumătate dintre aceștia nu vor mai continua studiile liceale, sau justificarea accentului pus pe bacalaureatul internațional, în măsura în care sistemul public de educație trebuie să servească în primul rând intereselor societății românești și României).

Schema sistemului de educație SCENARIUL 1

Evaluare standardizată la finalul clasei a VIII-a
Recomandare din partea consilierului școlar, în baza unui test psihometric înainte de finalizarea clasei a VIII-a (are rolul de a sprijini familia în alegerea celei mai bune opțiuni, rezultatul nu devine obligatoriu).
Repartizare computerizată în funcție de opțiuni (34% media de la evaluarea standardizată, 33% media tezelor naționale și 33% media mediilor anuale) și **rezultate la probele de aptitudini** (în cazul liceelor vocaționale și profesionale).

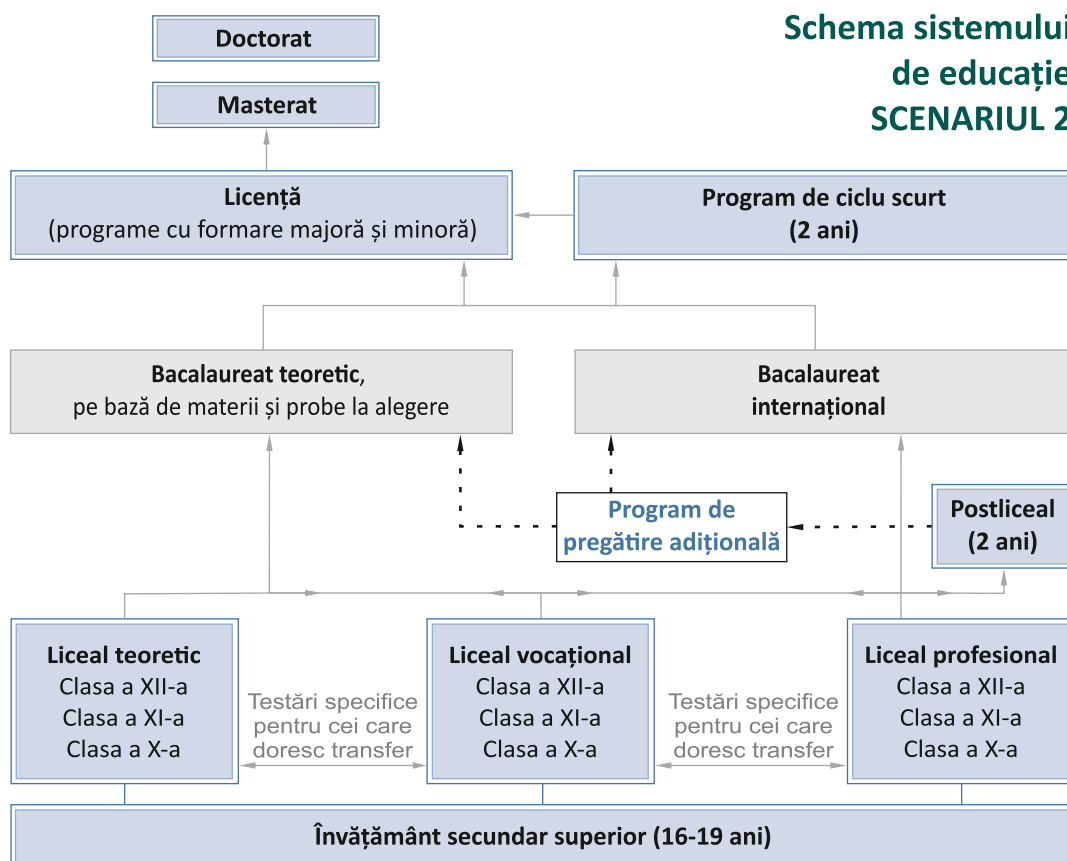
Încercând, dintre multele obiective propuse, să desprindem pe cele care apreciem că ar putea avea efecte dintre cele mai benefice în ceea ce privește educația românească, am putea aminti (omitem trimiterile la documentele în care acestea apar, oprindu-ne doar la o enumerare succintă și selectivă a lor):

- 1. Cariera didactică:** creșterea ponderii practicii în formarea inițială (la minim 50% din timp); introducerea unui statut de stagiar pentru candidatul la cariera didactică; dublă sau triplă specializare în formarea inițială a cadrelor didactice; centralizarea atribuțiilor legate de dezvoltarea carierei didactice în cadrul unei

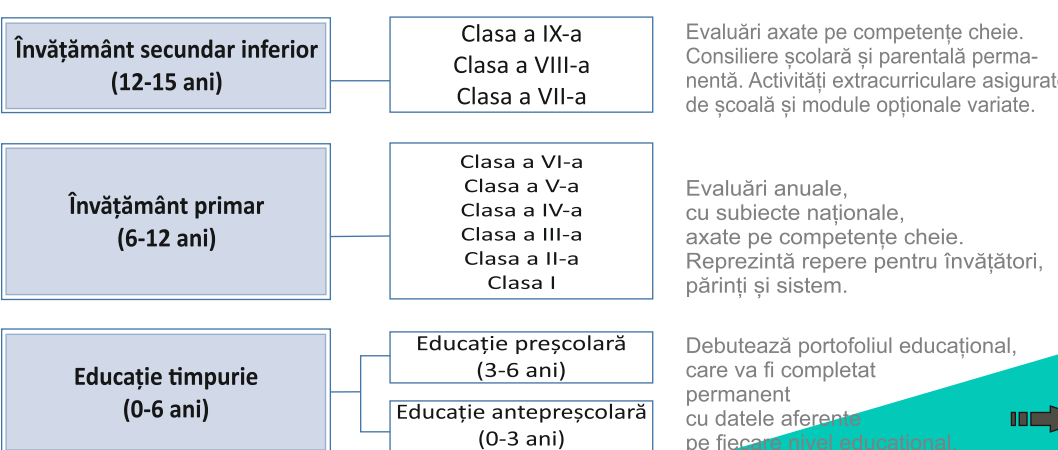
singure instituții naționale; îmbunătățirea sistemului de salarizare în învățământ; creșterea accentului pus pe recompensarea performanței etc.

- 2. Echitatea sistemului educațional:** eliminarea oricăror bariere de acces la serviciile educaționale; dimensionarea claselor/grupelor în sensul reducerii numărului de educabili; dotarea adecvată a claselor/grupelor; implementarea unui sistem de înregistrare și monitorizare a parcursului educațional în sensul constituirii unui portofoliu educațional integrat; programe de dezvoltare a managementului

Schema sistemului de educație SCENARIUL 2

Evaluare standardizată la finalul clasei a VIII-a
Recomandare din partea consilierului școlar, în baza unui test psihometric înainte de finalizarea clasei a VIII-a (are rolul de a sprijini familia în alegerea celei mai bune opțiuni, rezultatul nu devine obligatoriu).
Repartizare computerizată în funcție de opțiuni și evaluarea standardizată.
Rezultate la probele de aptitudini (în cazul liceelor vocaționale și profesionale) sau **interviurile de admitere** (în cazul liceelor teoretice).

STATUTUL DE AUTORITATE PUBLICĂ

După cum cunoașteți, la începutul lunii februarie în Senatul României a fost votată o lege prin care se atribuie cadrelor didactice statut de autoritate publică. Acest proiect de lege a fost atacat la Curtea Constituțională printr-o sesizare înaintată de USR și PNL. Dintre motivațiile precizate în cadrul sesizării sunt de amintit:

- „Faptele constatate în scris de cadrele didactice beneficiază de prezumția de legalitate, iar înscrisurile ar fi calificate drept acte administrative, ce pot fi contestate doar în contencios-administrativ. Acest lucru ar oferi cadrelor didactice posibilitatea să dispună arbitrar de aceste prerogative, profesorul preluând rolul de „agent constatator” chiar în absența unor martori care să ateste eventual veridicitatea probei.”

- „Elevii sunt adesea victime ale unor abuzuri exercitate de către profesori, dar în astfel de situații declarația profesorului ar avea statut probator superior, ceea ce ar induce dezechilibru între persoane care sunt parteneri în procesul educațional.”

- „Legea e de natură să încalce prezumția de nevinovăție. Prevederile legii încalcă dreptul persoanei de a fi considerată nevinovată până la o hotărâre definitivă de condamnare; prin lipsa prezumției de nevinovăție, persoanei îi pot fi afectate dreptul la demnitate și integritatea reputației, ca urmare a faptului că poate fi supusă oprobriului public.”

CUMULUL PENSIE-SALARIU

Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de către PSD cu privire la angajarea răspunderii de către Guvernul Orban pe proiectul de lege care modifică OUG nr. 114/2018. Măsura considerată ca neconstituțională se referă la cumulul pensie-salariu în instituțiile de stat, ceea ce înseamnă că acesta rămâne posibil până la o altă modificare a cadrului legislativ.

educațional; recunoașterea competențelor dobândite în alte contexte decât cele formale etc.

3. Profesionalizarea managementului educațional:

degrevarea managerilor educaționali de norma didactică (a „directorilor de studii”), re proiectarea sistemului de asigurare a calității educației; separarea funcțiilor de director de studii și director administrativ etc.

4. Învățământul profesional și tehnic:

modernizarea dotărilor unităților de învățământ cu profil profesional și tehnic; revizuirea finanțării per capita a învățământului profesional și tehnic prin introducerea costurilor cu materiile prime și materialele etc.

5. Autonomie, calitate și

internaționalizare în învățământul superior:

creșterea autonomiei universitare; creșterea progresivă a procentului din PIB alocat pentru educație și cercetare; digitalizarea proceselor educaționale; flexibilizarea programelor de studii; oferirea de pachete de sprijin potențialilor studenți etc.

6. O educație timpurie accesibilă

tuturor: finanțarea publică a educației ante-preșcolare; refacerea normelor consilierilor în sensul reducerii acestora; asigurarea unei proporții de 5-10 copii/educator în creșe și grădinițe; finanțarea formării inițiale și

continue etc.

7. Evaluarea elevilor și studenților:

elaborarea standardelor de performanță și a descriptorilor de performanță, corelat cu programe noi, pentru toate disciplinele și nivelurile educaționale; dotarea cu echipamente care să permită digitalizarea evaluărilor; pregătirea cadrelor didactice pentru utilizarea metode electronice de evaluare; crearea infrastructurii pentru implemenarea portofoliului educațional digitalizat (inclusiv catalogul electronic) etc.

Sunt de amintit însă și o serie de idei care, după cum experiența a dovedit-o deja, pot avea efecte preponderent negative: eliminarea barierelor de acces fizic în clădiri prin accesibilizarea spațiilor educaționale pentru educabili; creșterea ponderii de reprezentare cu drept de vot a elevilor și studenților în structurile decizionale și de conducere; guvernanta unităților de învățământ profesional și tehnic de către actorii relevanți; extinderea principiului confidențialității în ceea ce privește notele și poziția elevilor, inclusiv la nivelul evaluărilor curente etc.

Un fapt îmbucurător pentru noua viziune asupra viitorului educației românești este că încearcă, așa cum nu s-a prea întâmplat în celelalte proiecte de reformă (încercăm să evităm pe cât se poate de mult acest termen, dus oarecum

în derizoriu de evoluțiile postrevoluționare), implementate sau nu, să gândească întregul sistemului educațional. Desigur, prin ceea ce propun documentele semnalate, suntem încă la nivel de principii și de obiective relativ generale, fiind de dorit ca înainte să se implementeze oricare dintre măsurile propuse, lucrurile să fie elaborate mai întâi până la nivel de legislație, principală și subsecventă (ordine de ministru, în special, indiferent dacă privesc regulamente, metodologii sau proceduri), precum și la nivel de suport logistic (dotări, resurse, inclusiv elaborarea bazelor de date și popularea acestora) și financiar (estimarea realistă a tuturor costurilor și alocarea sumelor necesare, chiar previzionarea unor cheltuieli mai mari, pentru a oferi posibilitatea unor reajustări care, cu evidență, vor fi necesare). În măsura în care nu se vor întâmpla toate acestea înainte de a trece la un proces de implementare, eșecul noii reforme va fi la fel de răsunător ca al precedentelor, percepția generală fiind de altfel, iar contraargumentele sunt greu de găsit, că orice reformă nu a făcut decât să conducă la o reducere a calității educației românești.

Reamintind faptul că rândurile de față nu se doresc decât o semnalare a etapei în care demersul prezidențial a ajuns, vă îndemnăm să citiți integral materialele amintite, fiind de anticipat că la un moment dat sau altul ele vor deveni „intenții reformatoare”.

Ne-am obișnuit, mai ales în ultimii ani, ca la intervale de timp tot mai scurte să auzim despre adoptarea unui nou act normativ ce are ca obiect, într-un fel sau altul, educația. Nimic deosebit s-ar putea spune (abstracție făcând de inconsistența legislativă care se accentuează), fiind numeroase domeniile în care se întâmplă același lucru. Cu toate acestea, apreciem că lucrurile nu sunt pe atât de simple pe cât ar putea să pară, iar a compara educația cu oricare alt domeniu, înseamnă să nu ții cont de specificul acesteia, de duratele temporale lungi și foarte lungi pe care procesul educativ le presupune și doar să „visezi” la anumite efecte pe care, de fapt, ținând cont și de modul în care sunt adoptate aceste modificări legislative, poți cel mult să sperii că le vei obține.

Un bun exemplu în acest sens este

EDUCAȚIA ȘI PROCESUL LEGISLATIV

recenta lege adoptată de Senatul României în calitate de cameră decizională, lege prin care se reduce în proporții consistente numărul de educabili pe grupă/clasă. Ideea este extraordinară în esență, o astfel de reducere fiind de altfel solicitată în numeroase rânduri chiar din interiorul sistemului educativ, nu puține fiind cazurile în care colectivele de educabili au ajuns la dimensiuni la care actul didactic își pierde în mod abrupt din eficiență.

Ce am avea atunci de reproșat? Nimic legii în sine, ci modul în care continuăm să dăm atenție unor probleme prezente în sistemul educativ, tratarea acestora fiind făcută „pe picior”, fără a vedea în vreun fel cum se poate implementa măsura adoptată, oricare ar fi aceea, în cele din urmă fără viziune.

Întorcându-ne la exemplul de la care au pornit aceste rânduri, nimeni nu știe care

este impactul bugetar al acestei măsură, cum se va rezolva această problemă a supraaglomerării din anumite școli, ținând cont de faptul că o astfel de situație se datorează în primul rând absenței spațiilor școlare, la nivel liceal adăugându-se un anumit mod de a concepe planul de școlarizare, dar și fără a uita că supraaglomerarea a devenit posibilă datorită unor „portițe” speculate la nivel local. Iar toate acestea în condițiile perpetuării subfinanțării sistemului educativ.

Cu alte cuvinte, avem o modificare legislativă care, precum majoritatea celor precedente, fără a ține cont cu adevărat de realitate, nu are nicio șansă să genereze efectele benefice atât de necesare educației românești, fiind doar o altă bifă adăugată de cine știe cine în raportul său de activitate.

P.S. „Se va face!...”, cu varianta de „se va da!”, ar putea suna obiecția, dar ne gândim că de multă vreme astfel de promisiuni nu mai conving pe nimeni.

